BİLGE KUTAD ANLATIYOR

BABA BUKA

BİR BOĞA SÜRÜSÜNÜN MACERALARI

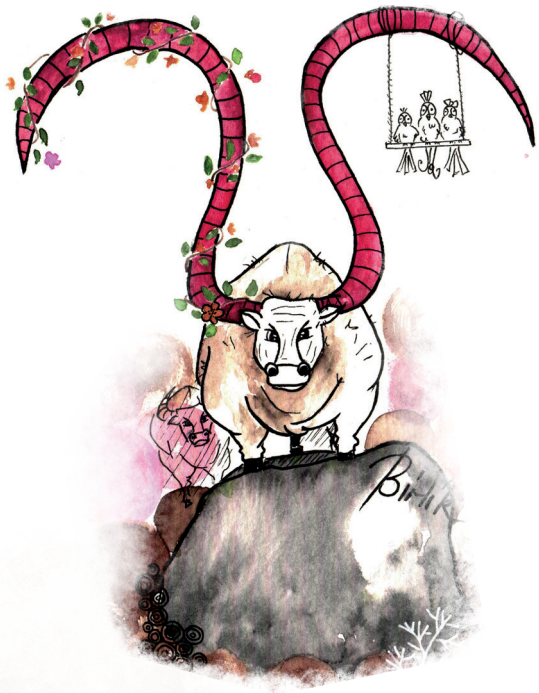

PEDAGOG GÜLŞEN ÜNÜVAR

Resimleyen: Kübra Ceylan

ÖTÜKEN

Bilge Kutad Masalları'ndaki isimleri, Kutadgu Bilig ve Dîvânu Lugâti't-Türk eserlerinde bize aktaran Yusuf Has Hacib'e ve Kaşgarlı Mahmud'a minnet ve şükranlarımızla...

MASALDAN EVVEL

Kutlu dağların, coşkun ırmakların, bereketli toprakların olduğu yerlerden bir gün bir masal çıkageldi.

"Merhaba! Benim adım Bilge Kutad." dedi. Altın değerinde öğütler ekledi her cümlesine. Akıl, anlayış bir de bilgi koymuştu nakışlı heybesine. Bütün çocukların kapısını tek tek çaldı. Çünkü onlara diyecek sözleri vardı. Derken heybeden bir dolu kahraman saçıldı. Önce Baba Buka'nın sayfaları açıldı. Bir boğa sürüsünün yaşadığı maceraları anlatacak bize. Güzel bir şiirle başlayacak söze.

Heybenin içindeki diğer kahramanlar mı? Onlar da merhaba diyecekler sana. Ama sonraki masallarda...

Okuyan her güzel yürek kut bulsun. Babam Faik ÜNÜVAR'a armağan olsun.

BABA BUKA

Evvelki zamanın birinde, kırk gün kırk geceyi kovaladı.
Güneş, gökyüzünün tüm perdelerini bir bir boyaladı.

Günler günleri, aylar ayları sıraladı.
Vakit nihayete erdi, masal kendini yavaşça araladı.

Buka sürüsü güne çok erken başladı. Gidilecek yollar, aşılacak dağlar ve keşfedilecek diyarlar vardı çünkü. Daha yüksek tepelere çıkmaları gerekiyordu. Bulundukları alanda ne yeşil otlar ne de çağlayan sular kalmıştı. Yaz mevsimi tüm sıcaklığı ve kuraklığı ile devam ediyordu. Bu şartlar altında sürü iyi beslenemezse zayıf düşerdi.

Acilen bir çözüm bulunmalıydı. **En tecrübeli, en bilge** bukalardan bir grup oluşturuldu. Birkaç da genç buka katıldı onlara, çevikliklerinden ve güçlerinden faydalanmak gerekebilirdi. Geri kalan bukalar, inekler ve yavrular otlakta onları bekleyeceklerdi. Daha bereketli topraklar keşfederek kendilerini almaya gelecekleri günü **iple çekeceklerdi...**

Buka: Boğa.
Nihayete ermek: Sona varmak, bitmek.

Kırk urganlık kuyular, kırk ambarlık buğday toparladı.
Üç yüz, beş yüz, belki de bin boğa bozkırda yuvaladı.

Tarih onları, "Kahraman Bukalar" diye hatırladı.
Hatırlamak yetmedi, boydan boya ıtırladı.

Baba Buka'dan beklenen işaret geldi:

"Haydi! Vakit, yola çıkma vaktidir."

"Biz hazırız Baba Buka!" diye karşılık verdi bilge bukalardan biri.

İçe doğru kıvrılmış görkemli kızıl boynuzlarıyla, kalanları şöyle bir selamladı Baba Buka:

"Ey ahali! Kalın sağlıcakla. Çıkacağımız bu kutlu yolculukta dualarınızı daima yanımızda hissedeceğiz."

Ucunda yoğun kılların olduğu, boynuzuyla aynı kızıllıkta olan kuyruğunu havada savurdu. Kendinden emin, sert adımlarla düştü sürünün önüne. Arkasında bilge bukalar ve en arkada da genç bukalar...

Urgan: Keten, kenevir, pamuk gibi dokuma maddelerinden yapılmış ince halat.
Ambar: Tahıl saklanan yer.
Bozkır: Sıcak ve ılıman iklimlerdeki ağaçsız doğal alan.
Itırlamak: Kokutmak.

Onlarca buka, onlarca yol yürüdü.
Kırk günü kırk geceye bürüdü, kırk yârenliği kırk heceye sürüdü.

Nice zaman sonra vardılar, gümüş bir derenin kenarına.
Gölgeleri dev olup düştü, kıvrım kıvrım dolanmış suya.

Buka sürüsü çok yorgun düşmüştü. Karşılarına çıkan gümüş dereyi görünce küçük de olsa bir sevinç yaşadılar. Adım adım, tedirgince yaklaştılar berrak suya. Su ayna oldu, dikildi kaldı boğaların karşısına! Sürü ürküp birkaç adım geriye sıçradı.

Neler oluyordu böyle?

Nereye gitmişti boğaların dillere destan cesareti?

Bürümek: Sarmak, kaplamak.
Yârenliğik: Yakın arkadaşlık.

Nedendi bu yersiz korku? Suya vuran akisleri boğaları ürkütmüştü.

Açlık, tüm dikkatlerini dağıtmıştı. Yorgunluksa onları bambaşka hâle sokmuştu. Ova, tehlikelerle doluydu. Aslanlar, kaplanlar ve aylardır aç dolaşan kurtlar... Genç bukalardan biri öne atıldı. Alnının tam ortasında yıldız şeklinde sakarı olan asi bir boğaydı o. Dedi ki:

"Evet, bu kurak ova bize dardır. Şu karşıki dağların ardında nice sulak meralar vardır. Kalkın da gidelim vakit kaybetmeden. Dörtnala koşalım, iş işten geçmeden!"

Sakar: Bazı hayvanların, özellikle atların alınlarında bulunan beyaz leke.
Mera: Hayvan otlatılan yer.

Baba Buka şöyle bir doğruldu. Burun delikleri alabildiğine genişledi. Uzun, kızıl kuyruğu havaya kadar dikildi. Zannedersiniz ki boynuzları uzadı ve iki kat daha heybet kazandı. Gözleri iyice keskinleşti. Bakışlarından âdeta alev fışkırdı. Bekledi, bekledi, bekledi... Ciğerlerinde güçlükle zapt ettiği havayı, tek hamlede bırakıverdi:

"Pofff..."

Nefesinin dumanı yükseldi, yükseldi, yükseldi... Tüm sürünün üzerinde ince bir bulut gibi dağıldı. Diğer bukalar biraz korku, biraz da merakla olacakları izlemeye koyuldu. Yaşanacak en ufak bir tatsızlık, yolculuklarına mâni olabilirdi. Bu yüzden Baba Buka kendine hâkim oldu. Nefes alış verişleri düzene girince dingin bir ses tonuyla sürüsüne seslendi:

"Lütfen sakin olalım. Biliyorum ki çok yorgunsunuz..."

"Evet!" diye bir ses böldü konuşmayı.

Zapt etmek: Tutmak.